

Vyjádření oponenta k doktorské disertační práci
rabína Daniela Mayera

Konverze k judaismu v zrcadle židovské ústní tradice a historie

Se zájmem jsem si přečetl doktorskou disertační práci pana rabína Daniela Mayera věnovanou problematice konverze k judaismu. Ve své práci Mayer sleduje tento jev od biblické doby až do samého počátku 18. století. V souladu s tím rozčlenil svou práci do pěti částí (v číslování práce oddíly 3 – 7). První z nich je věnována konversím v biblickém období, druhá období antiky, třetí pozdní antice a rannému středověku, čtvrtá středověku a konečně páté novověku. Toto vlastní jádro práce je opatřeno Úvodem, v němž autor nejprve podává soupis a charakteristiku používaných pramenů a literatury a poté přehledně rekapituluje stav dosavadního bádání v daném tématu. V další úvodní části Mayer pojednává obecně o konverzi k judaismu z historické perspektivy, uvádí základní (hlavní) podmínky stanovené pro konverzi, včetně důležitých halachických ustanovení a postojů učenců ke konverzi a konvertitům. V Závěru pak na základě přehledu konkrétních konversí k judaismu vymezuje taxativně hlavní důvody vedoucí v průběhu dějin ke konversím.

Připomínky.

Co se týče obsahu mám následující připomínky. Konverze v biblické době (tedy v době před vznikem judaismu) podává autor v pojetí pozdních rabínských tradic. Zde bych očekával nejprve akademické zhodnocení biblických zpráv a poté jejich modifikace a důvody této modifikace na základě příslušných pasáží v rabínské literatuře.

Též oddíl o konversích v období řecké a římské antiky je založen na rabínských tradicích. Zde by bylo užitečné zabývat se detailněji posouzením těchto tradic ve vazbě na příslušné konvertity. Zkoumanými problémy by měly být následující otázky: jedná se o soudobou nebo téměř soudobou tradici nebo o pozdější (případně značně pozdější) tradice. Na základě vyřešení těchto otázek pak řešit, zda příslušné tradice odrážejí nebo mohou odrážet historické skutečnosti (případně do jaké míry). Pokud je odpověď negativní pak řešit otázku, jaké důvody vedly tvůrce těchto tradic k tomu, že připsali konverzi k judaismu právě té či oné konkrétné osobě.

Vzhledem ke složitosti významu konverze k judaismu, o níž se sám autor zmiňuje (míním tím náboženský charakter konverze a současně její význam pro začlenění konvertity do

společenství židovského lidu) by bylo užitečné, aby se autor detailněji zabýval termínem národ obecně a pak pojednal o chápání tohoto termínu z židovského hlediska a zabýval se významy termínů am, uma, goj, ger, ger cedek a ger tošav.

Části práce od 5.3 s výjimkami mají spíše charakter encyklopedických hesel.

U důvodů ke konverzi, které autor uvádí v závěru práce by měl autor rozlišovat mezi historickou skutečností a záměrem autorů textů: např. formulace že v biblické době měl Abraham ke konverzi náboženský důvod není zcela přijatelný.

Po formální stránce mám pouze několik málo připomínek. Především mám zato, že by autor měl být důslednější při citování pramenných textů: v některých případech totiž cituje kromě překladu i originální text, jindy uvádí pouze český překlad, aniž by byl důvod k tomu originální text vynechat. Stejně nedůsledně postupuje při údajích týkajících se rabínských učenců: někdy k nim přiřazuje základní údaje, jindy je neuvádí. Při tom jsou tyto údaje důležité při posuzování významu citovaných textů s ohledem na jejich zhodnocení jako pramene pro pojednávané téma. Pasáž o povinnosti spravedlivě soudit hosta, příchozího by podle mého názoru měla být ukončena na s. 18 dole; následující text bych asi řadil do pasáže o základních halachických ustanoveních. Tvrzení autora, že v textu práce nepoužívá transkripci hebrejských slov do latinky není zcela přesné: v samotném textu se vyskytují hebrejská jména, názvy rabínských textů apod. Proto měl stanovit zásady této transkripce. Ta jsou nezbytná i co se týče titulů na konci práce v Seznamu pramenů a literatury.

Hodnocení.

Doktorská disertační práce pana rabína Daniela Mayera představuje první české monografické pojednání o problematice konverze k judaismu v historické perspektivě. Je logicky členěna, důsledně se drží zadaného tématu. Autor využil nejen dostupnou literaturu vztahující se k pojednávané problematice, ale zároveň využil v maximální míře relevantní prameny, především rabínské. Výše uvedené připomínky nijak nesnižují hodnotu této disertační práce. Z těchto důvodů doporučuji, aby byla přijata jako podklad k obhajobě.

Univerzita Karlova v Praze
Filozofická fakulta

V Kovářově na Šumavě dne 18. srpna 2012

Doc. Pí

538